

Meer zorgen om pensioen

Liever niet langer doorwerken

De pensioenzorgen nemen toe. Een op de twee respondenten is bezorgd over zijn pensioen. Een op de vijf verwacht te moeten doorwerken tot na zijn 65ste. Vier op de tien spaart liever zelf voor zijn pensioen.

De pensioenzorgen nemen toe. Een op de vijf respondenten verwacht te moeten doorwerken tot na zijn of haar 65ste, terwijl velen daar geen zin in hebben. Dat blijkt uit de *Vraag van vandaag*. Afgelopen week gaven tussen 50.800 en 66.800 (gemiddeld 59.000) respondenten per dag bezoekers van Postbank.nl antwoord op vragen over pensioen. Hoewel de pensioendatum voor sommigen nog decennia weg is, maakt de economische situatie pensioen voor velen toch een actueel thema. Zo laten verschillende pensioenfondsen de pensioenuitkeringen niet mee stijgen met de prijzen. Dat scheelt ook toekomstige gepensioneerden in de toekomstige portemonnee.

Maakt u zich zorgen over uw pensioen?

Zorgen voor morgen

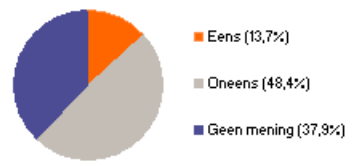
Consumenten zijn bezorgd over hun pensioen, blijkt uit de *Vraag van vandaag*. De helft (47%) van de respondenten zegt zich zorgen te maken. De zorgen zijn toegenomen ten opzichte van vorig jaar: een derde (34%) zegt zich nu meer zorgen te maken. Dat heeft waarschijnlijk te maken met de turbulentie op de financiële markten. Door de gedaalde aandelenkoersen staan pensioenfondsen er slechter voor. Het lukt nu vaak niet om de pensioenuitkeringen mee te laten stijgen met de prijzen. Overigens is er ook een grote groep van 46% die absoluut niet wakker ligt vanwege het pensioen. Voor sommigen is het ook nog ver van hun bed. Naarmate de pensioendatum verder weg is, hebben de beleggingen van pensioenfondsen ook meer tijd om te herstellen.

Weinig te kiezen tussen pensioenfondsen

Alle pensioenfondsen hebben last van de gedaalde beurskoersen. Dat kan een reden zijn waarom er weinig animo is om van pensioenfondsen te wisselen. Een op de zeven (14%) respondenten zou overstappen als dat zou kunnen. De rest wil dat niet of heeft geen mening. Overigens is van pensioenfondsen veranderen

niet zomaar mogelijk. Werknemers doen verplicht mee aan de pensioenregeling van hun werkgever. Als zij bij een verandering van baan te maken krijgen met een nieuw pensioenfonds dan ontstaat er wel een gedeeltelijke keuze. De opgebouwde rechten mogen worden meegenomen naar het nieuwe pensioenfonds.

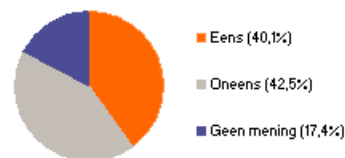
Als het zou kunnen, zou ik van pensioenfonds veranderen

Pensioen zelf doen

Een behoorlijke groep neemt de pensioenopbouw liefst in eigen hand. Vier op de tien (40%) respondenten spaart liever zelf voor zijn pensioen dan verplicht via een pensioenfonds. Een groep van 42% besteedt het juist liever uit aan een pensioenfonds, terwijl een op de zes (17%) gepeilde bezoekers geen mening heeft. Voordeel van zelf doen is het zelf kunnen bepalen van de beleggingsstrategie. Ook zijn de ingelegde middelen in de tussentijd beschikbaar, bijvoorbeeld voor eigen investeringen. Dat is natuurlijk juist een nadeel als de investering mislukt. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat mensen hun bereidheid om in de toekomst geld opzij te leggen overschatten, waardoor ze dus te weinig sparen. Dat probleem komt niet voor bij verplichte pensioenbesparingen.

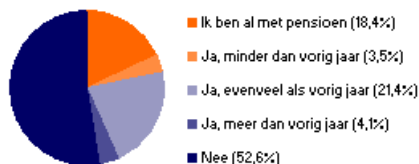
Ik spaar liever zelf voor mijn pensioen dan via een pensioenfonds

Sparen bovenop pensioen

Afgezien van de verplichte pensioenpremie spaart drie op de tien (29%) respondenten zelf voor zijn of haar oudedag. Zelf sparen, al dan niet bovenop het aanvullende pensioen, maakt eventuele toekomstige inkomstevallers lichter verteerbaar. Overigens spaart een op de vijf (21%) evenveel als vorig jaar. Een groep van 4% legt meer in. Mogelijk leggen zij extra in uit vrees voor een tegenvallende pensioenuitkering, maar het kan ook zijn dat zij het juist een goed moment vinden om te sparen of beleggen. Omwille van het huishoudboekje, de timing of om andere redenen legt 3% juist minder in dan vorig jaar.

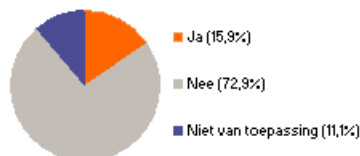
Spaart u zelf voor uw pensioen, afgezien van verplichte pensioenpremie?

Liever niet langer doorwerken

De officiële pensioenleeftijd is 65 jaar, maar veel mensen stoppen al eerder met werken. Het kabinet wil dat werknemers zo lang mogelijk doorwerken tot hun 65e. Daarna vrijwillig doorwerken mag, maar niet iedereen heeft daar zin in. Drie op de vier (73%) respondenten wil niet doorwerken na zijn of haar 65e, één op de zes (16%) wel. Hoewel ze in de minderheid zijn, neemt het aantal doorwerkers wel toe. In de zomer van 2007 wilde maar één op de zeven (14%) aan de slag blijven na zijn of haar 65e verjaardag (zie [Doorwerken moet lonen](#) van 30 juli 2007). De arbeidsdeelname van vijftigplussers is de afgelopen jaren gestegen. Mogelijk rijpt dat ook de geesten om nog wat langer door te werken.

Wilt u doorwerken tot na uw 65e?

Vervroegd eruit

De datum van de laatste werkdag wordt niet (alleen) bepaald door de overheid. Werknemers kunnen eerder stoppen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de levensloopregeling of door genoeg te nemen met een lager pensioen. Door later te stoppen valt het pensioen extra aan te vullen. De financiële mogelijkheden en wensen zijn dus mede bepalend voor de pensioendatum. Eerder stoppen is populairder dan langer doorgaan. Eenderde (34%) van de respondenten verwacht met 64 jaar of eerder af te zwaaien. Een op de vijf (21%) denkt op zijn 65e te stoppen en nog eens een op de vijf (19%) pas daarna. De rest is al met pensioen of heeft geen mening.

Op welke leeftijd verwacht u met (vervroegd) pensioen te gaan?

Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek naar de houding en het gedrag van consumenten ten aanzien van pensioen is uitgevoerd door het ING Economisch Bureau op basis van resultaten van de *Vraag van vandaag* op Postbank.nl van 19 t/m 25 januari 2009. Het aantal respondenten bedroeg gemiddeld 59.000 per dag en varieerde tussen de 50.800 en 66.800.

Disclaimer

Deze publicatie is geschreven uit naam van ING. De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op de door ING vergaarde informatie en door ING betrouwbaar geachte bronnen. Deze gegevens zijn op zorgvuldige wijze in onze analyses verwerkt. Noch ING, noch medewerkers van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor de in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. Aan de verstrekte informatie kunnen geen rechten worden ontleend. ING aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud van de publicaties of voor informatie die op of via de sites wordt verstrekt. Auteursrecht en rechten ter bescherming van gegevensbestanden zijn van toepassing op deze publicatie. Niets in deze publicatie mag worden gereproduceerd, verspreid of gepubliceerd zonder de uitdrukkelijke vermelding van ING als bron van deze informatie. De afnemer van deze informatie is verplicht aanwijzingen van de ING betreffende het gebruik van de informatie op te volgen. Nederlands recht is van toepassing.